

EDUSKUNNAN
LAKIVALIOKUNTA

Helsingissä

19 päivänä joulukuuta 1991

Lausunto n:o 2

Hallintovaliokunnalle

Hallintovaliokunta on 31 päivänä lokakuuta 1991 päivätyllä kirjeellään eduskunnan päätöksen mukaisesti pyytänyt lakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 154 laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista.

Valiokunnassa ovat asian johdosta olleet kuultavina kansliapäällikkö Juhani Perttunen, ylijohtaja Pekka Kilpi, neuvotteleva virkamies Martti Jarkko, hallitusneuvos Teuvo Veijalainen ja vanhempi hallitussihteeri Sakari Vanhala sisäasiainministeriöstä, kansliapäällikkö Teuvo Kallio, hallitusneuvos Tuomo Rapola, hallitusneuvos Esko Sorvali ja hallitusneuvos Jukka Hongell oikeusministeriöstä, ylijohtaja Pekka Ojala valtiovarainministeriöstä, apulaisoikeuskansleri Jukka Pasanen oikeuskanslerinvirastosta, poliisitarkastaja Seppo Pirinen ja suunnittelupäällikkö Olli Sauri Hämeen lääninhallituksesta, kihlakunnantuomari Gustaf Möller Toijalan tuomiokunnasta, I kaupunginvouti Pekka Nikkanen Oulun kaupunginvoudinvirastosta, nimismies Teppo Tunturi Luumäen nimismiespiiristä, nimismies Pekka Nykänen Leppävirran nimismiespiiristä, osastopäällikkö Kari Prättälä Suomen Kunnallisliitosta, vs. osastopäällikkö Ilmari Ylä-Autio Suomen Kaupunkiliitosta, apulaisjohtaja Astrid Thors Finlands svenska kommunförbundista, kunnanjohtaja Hannu Majjala Kurun kunnasta, käräjätuomari Seppo Männikkö Käräjäoikeustuomariryöstä, kaupunginviskaali Antti Pihlajamäki Suomen Kaupunginviskaaliyhdistyksestä, puheenjohtaja, nimismies Mikko Paatero ja sihteeri, nimismies Tapani Tiilikainen Suomen Nimismiesyhdistyksestä, puheenjohtaja, lääninpoliisineuvos Teuvo Ikonen Poliisitarkastajaryöstä, puheenjohtaja, kaupunginvouti Pekka Louekoski ja pääluottamusmies, osastosihteeri Terttu Peltonen Suomen kaupunginvoutien yhdistyksen, Suomen ulosottoapulaisten yhdistyk-

sen, Avustavat ulosottomiehet ry:n ja Oikeushallinnon henkilökunta ry:n edustajina, varapuheenjohtaja Kyösti Kerälä Poliisijärjestöjen liitosta sekä puheenjohtaja, henkikirjoittaja Roy Veistämö Suomen Henkikirjoittajayhdistyksestä.

Lakivaliokunta on käsitellyt asiaa toimialansa osalta keskittyen oikeushallinnon ja alioikeus uudistuksen kannalta tärkeisiin periaateratkaisuihin. Tämän perusteella valiokunta esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksen tavoitteena on luoda valtion paikallishallinnon yhteenkokoamista edistävät yleiset lainsäädännölliset perusedellytykset ja määrittää uuden organisaation perusosat. Uudistus käynnistettäisiin säätämällä laki valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista.

Uudelleenjärjestely koskisi aluksi poliisitoimen, syyttäjäntoimen, ulosottotoimen ja yleishallinnon tehtäviä, mutta myöhemmin voitaisiin ottaa mukaan myös muita tehtäviä.

Valtion paikallishallinto järjestettäisiin kihlakunnittain. Kihlakuntaan voisi kuulua vain yhden läänin kuntia ja kihlakunnat noudattaisivat kuntien rajoja.

Kihlakunnassa olisi kaikkia edellä tarkoitettuja tehtäväryhmiä hoitava kihlakunnanvirasto kuitenkin niin, että väestömäärältään suurimissa ja tiheimmin asutuissa kihlakunnissa voisi olla vastaavia tehtäväryhmiä hoitavat erilliset virastot.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan heti, kun se on vahvistettu. Kihlakuntajako uudistettaisiin vuoden 1992 loppuun mennessä. Kihlakunnanvirastot ja kihlakuntien erilliset virastot perustettaisiin niin, että ne olisivat toiminnassa koko maassa vuoden 1997 alussa.

Valiokunnan kannanotot

Valiokunta pitää paikallishallinnon kehittämistä tarpeellisenä. Hallituksen esityksen suuntaviivat ovat asianmukaisia, joskin osittain melko varovaisia. Valiokunnan mielestä tämä on kuitenkin hyväksyttävää ja välttämättömäkin uudistuksen alkuvaiheessa, koskeehan organisaatiouudistus esitetyssä muodossa yli yhtätoistatuhatta henkilöä. Lakivaliokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä.

Hallituksen esityksen mukaan tarkoituksena on aikaa myöden edetä nyt ehdotettua laajempiin ja selkeämpiin ratkaisuihin. Erityisesti tämän vaiheen kehittelyä varten valiokunta kiinnittää huomiota pykälittäin edeten seuraaviin näkökohtiin.

1 §. Runsaan kuukauden sisällä annetut valtion tulo- ja menoarvioehdotus vuodelle 1992 ja po. hallituksen esitys antavat keskenään ristiriitaisen kuvan hallituksen tarkoituksesta nykyisten rekisteritoimistojen organisatorisen aseman järjestelyssä. Valiokuntakäsittelyn aikana on selkeästi ilmoitettu, että hallituksen tarkoituksena on vasta toisessa vaiheessa liittää rekisteritoimistot uuteen kihlakunnanvirastoverkostoon.

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen lakitekniiseen seikkaan, että rekisteritoimistoja koskeviin säännöksiin joudutaan välttämättä puuttumaan heti ensimmäisessä vaiheessa siirrettäessä rekisteritoimistojen virka-alue kihlakunta käsittelenä uuteen käyttöön (L väestörekisterihallinnosta 5 §). Tällöin rekisteritoimistoille, jos ne eivät ole heti mukana uudistuksessa, on järjestettävä jonkinlaiset väliaikaiset virka-alueet, mikä on omiaan aiheuttamaan ylimääräistä sekaannusta kansalaisten mielissä.

2 ja 3 §. Näissä pykälissä säädetään tavoitteet ja perusteet, jotka on otettava huomioon uutta kihlakuntajakoa muodostettaessa.

Tavoitteena on muun muassa kansalaisten oikeusturvan parantaminen. Tältä osin lakivaliokunta kiinnittää huomiota vireillä olevaan alioikeusuudistukseen, jonka yhteydessä alioikeuksien tuomiopiirijakoa muutetaan niin, että uusille käräjäoikeuksille saadaan asianmukaiset työskentelyedellytykset. Syyttäjät ovat jatkuvasti kiinteässä yhteistyössä alioikeuksien kanssa. Työnkulun järkevä järjestäminen niin syyttäjäportaassa kuin alioikeudessaakin edellyttää, että kihlakuntajako ja tuomiopiirijako saadaan yhteensopiviksi.

Tavoitteena on niin ikään turvata palvelujen riittävä ja tasapuolinen saatavuus maan eri osis-

sa. Lakivaliokunta korostaa pitävänsä tärkeänä, että säännöksen tulkitaan tarkoittavan myös sitä, ettei paikallishallintouudistuksella heikennetä nykyisiä palveluja.

4 §. Pykälän mukaan kihlakunnassa on joko kihlakunnanvirasto tai erillisiä virastoja sen mukaan kuin valtioneuvosto päättää.

Hallituksen esityksen perustelujen mukaan erilliset virastot vastaisivat nykyisiä poliisilaitoksia, kaupunginviskaalinvirastoja ja kaupunginvoudinvirastoja, toisin sanoen nykyisten erillisten virastojen säilyttäminen saattaa olla perusteltua suurissa kaupungeissa. Lakitekstin vastavassa kohdassa käytetään sanontaa "erilliset virastot voidaan perustaa", mikä ei vastanne tarkoitustaan. Vanhoja virastoja ei ole syytä perustaa uudelleen, paremminkin ne voitaisiin "muodostaa" lain tarkoittamiksi erillisvirastoiksi.

5 ja 6 §. Kihlakunnanvirasto on 6 §:n 1 momentin mukaan lääninhallituksen ja sisäasiainministeriön alainen ja erilliset virastot ovat asianomaisen ministeriön alaisia, jollei toisin ole säädetty. Saman pykälän 2 momentin mukaan kihlakunnanviraston yksiköt ja kihlakunnan erilliset virastot ovat toiminnallisesti asianomaisen ministeriön ja, milloin niin on säädetty, muun viranomaisen alaisia.

Pykälässä ehdotetaan säilytettäväksi syyttäjälaitoksen ja ulosottotoimen organisatorinen järjestelmä nykyisellään. Syyttäjät, nimismiehet ja kaupunginviskaali, sekä paikalliset ulosottoviranomaiset, nimismiehet ja kaupunginvoudit, tulisivat edelleen toimimaan kahden eri ministeriön, sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön, alaisuudessa. Nykyinen järjestelmä on toiminut varsin hyvin. Valiokunta pitää tärkeänä, että aluksi nähdään uuden järjestelmän mukaisen paikallistason organisaation toiminta käytännössä ja että tämän jälkeen pohditaan uudistuksesta käsin ministeriötason ohjausta koskevia ratkaisuja.

Selkeänä päämääränä tulee olla syyttäjätöimen toiminnallinen järjestäminen niin, että syyttäjätöimi paikallishallinnossa muodostuu päätoimena hoidettavaksi oikeuskanslerin johdon ja valvonnan alaisena toimintana.

Ulosottoasiat luetaan oikeussystemaattisesti oikeushallintoasioihin. Ulosotto on oikeudenhoitoa ja sitä koskevien asioiden käsitteleminen kuuluu oikeusministeriön tehtäviin. Tästä pääsäännöstä poiketen lääninhallituksille on historiallisista syistä kuulunut ja yhä vielä kuuluu ulosotonhaltijan tehtäviä. Tämäkin side on nyt

purkautumassa. Kuluvana vuonna on säädetty alioikeus uudistukseen liittyvät 22.7.1991 vahvistetut turvaamistointa koskevat lait, joilla ulosottoasioista päättäminen siirretään lääninhallituksilta käräjäoikeuksille. Nämä lait saatetaan voimaan erillisillä laeilla suunnitelmien mukaan 1.12.1993.

Ulosottotehtävissä oikeusturvanäkökohdat korostuvat. Tämän vuoksi lakivaliokunta, aikaisempaan kannanottoonsa (LaVM 3) viitaten, katsoo, että on tarpeen selvittää ulosottotoimen siirtäminen kokonaisuudessaan oikeusministeriön alaisuuteen.

Kihlakunnanviraston yksikkö saattaa olla tehtävien määrästä tai muista syistä johtuen liian pieni sijaisuusjärjestelyjen asianmukaiseen hoitamiseen. Tällöin lakiehdotuksen 5 §:n säännöstä on käytettävä hyväksi ja järjestettävä ratkaisuvallan joustavat järjestelyt yhtä kihlakuntaa laajemman hallinnon puitteissa.

Kihlakunnanviraston yhteiset hallinto- ja palvelutehtävät voidaan lakivaliokunnan käsityksen mukaan hoitaa keskitetysti yhdestä palveluyksiköstä siinäkin tapauksessa, että syyttäjälaitos ja ulosottotoimi olisivatkin toiminnallisesti itsenäisiä. Tällaisesta nykyaikaisesta kustannuksia säästävästä yhteistoiminnasta ja järjestelystä on saatu sekä kuntatasolla että valtionhallinnossa myönteisiä kokemuksia.

9 §. Pykälään sisältyvät lain voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Pykälän 3 momentin mu-

kaan paikallishallintotehtäviä laissa tarkoitettulla tavalla järjestettäessä niitä hoitava henkilöstö siirretään vastaavantasoihin tehtäviin.

Säännöksestä on aivan viime hetkillä hallituksen esityksen antamisvaiheessa jätetty pois siinä koko valmisteluvaiheen olleet sanat "etuja heikentämättä". Lakivaliokunta katsoo, että epävarmuus saavutettujen etujen säilymisestä heikentää henkilöstön motivaatiota hallinnon uudistuksen läpiviemiseen. Uudistus vaatii kuitenkin välttämättä henkilöstön myötävaikutusta. Näin ollen hallinnollista uudelleenjärjestelyä ei saa käyttää henkilöstön etujen heikentämiseen.

Pykälän 4 momentin mukaan sisäasiainministeriön tulee antaa lääninhallituksille ohjeet menettelystä kihlakuntajakoa ensimmäistä kertaa tämän lain nojalla valmisteltaessa. Edellä 6 §:n kohdalla esitettyjen näkökohtien johdosta lakivaliokunta pitää tärkeänä, että sisäasiainministeriö ohjeita valmistellessaan riittävässä määrin kuulee oikeuskansleria syyttäjän toimien osalta ja oikeusministeriötä ulosottotoimen osalta.

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta esittää kunnioittavasti,

että lakiehdotusta hyväksyttäessä otettaisiin huomioon edellä esitetyt huomautukset.

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Lax, varapuheenjohtaja Halonen ja jäsenet Aittoniemi, Haavisto, Komi, V. Laukkanen, Lehtinen, Liik-

kanen, Luhtanen, Niinistö, Polvi, Savela, Suohla, Tykkyläinen, Viljanen ja Vuoristo sekä varajäsen J. Leppänen.

Eriäviä mielipiteitä

I

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista esitettiin hylättäväksi ja äänestettiin sen jälkeen lepäämään viime eduskunnan aikana. Esitykset näihin tulivat Suomen Keskustan taholta. Perus-

teenä opposition taholla pidettiin yleensäkin sitä, että puitelaki on huonosti valmisteltu ja epämielinen. Opposition näkemysten mukaan lain perusteella muodostettava uusi paikallishallintomalli jättäisi kihlakuntien eri alueet eriarvoiseen

asemaan erityisesti poliisipalvelujen, mutta myös muiden hallinnon palvelujen osalta. Eräät kihlakuntien äärialueet jäisivät todennäköisesti kokonaan vaille palveluja.

Hallituksen antama uusi esitys poikkeaa vain muutamalla merkityksettömällä sanalla aikaisemmasta esityksestä. Muutokset on todennäköisesti tehty vain siitä syystä, että lakiehdotusta

voitaisiin mahdollisesti pitää uutena. Uusi esitys ei poista mitään niitä todennäköisiä ongelmia, jotka olivat aikaisemmassa esityksessä ja joihin edellä on viitattu.

Edellä olevan johdosta katson, että valiokunnan olisi pitänyt lausuntonaan esittää,

että lakiehdotus hylättäisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1991

Sulo Aittoniemi

II

Valiokunnan lausunto ei ole kaikilta osin johdonmukainen. Eräät epäselvät tai keskenäiset linjanvedot siirtävät keskeisiä ratkaisuja viranomaisille ja saattavat näin aiheuttaa tai ylläpitää hallinnon uudistusta haittaavia arvovaltakiistoja. Lausunnosta sen paremmin kuin hallituksen esityksestäkään ei käy selkeästi ilmi tavoiteltavan uudistuksen todellinen luonne.

Tosiasiahan on, että noin 250 poliisipiiristä sekä erinäisistä muista viranomaisista muodostetaan noin 120 kihlakunnanvirastoa. Tällä tavoitteellaan voimavarojen kokoamista ja uudeleen järjestelyä nykyistä suurempiin viranomaisyksiköihin siten, että saataisiin mm. päätoimiset, pätevät ja tasaisemmin työllistetyt poliisi-, syyttäjä- ja ulosottoviranhaltijat.

Tämä muutos sekä uusien toimintojen kuten rekisteritoimistojen liittäminen kihlakunnanvirastoon merkitsevät jo sinänsä luopumista perinteisestä nimismiesjärjestelmästä. Uudistamisprosessin jättevän toteuttamisen varmistamiseksi lausunnossa olisi sen vuoksi pitänyt yksiselitteisesti ja johdonmukaisesti määritellä kihlakunnanviraston yksiköiden suhteet ylempiin viranomaisiin ja viraston päälliköiden väliset toimivaltasuhteet.

Viitaten valiokunnan aikaisempaan kannanottoon (LaVM 3) lausunnossa edellytetään aivan oikein, että ulosotto toimi uudistuksen edetessä siirretään oikeusministeriön alaisuuteen. Mainitussa kannanotossaanhan valiokunta nimen-

omaan kiirehti tätä uudistusta, koska ulosotto-toimen jakautuminen kahden ministeriön alaisuuteen ”aiheuttaa epäyhtenäisyyttä ja tehottomuutta”.

On käsittämätöntä, miten tuo kannanotto on yhteensovitettavissa lausunnossa olevaan seuraavaan ajatukseen: ”Valiokunta pitää tärkeänä, että aluksi nähdään uuden järjestelmän mukaisen paikallistason organisaation toiminta käytännössä ja että tämän jälkeen pohditaan uudistuksesta käsin ministeriötason ohjausta koskevia ratkaisuja.” Mikäli tästä tulee eduskunnan enemmistön päätös, eduskunta tietoisesti jättää sille kuuluvan linjanvetoratkaisun toimeenpanville viranomaisille, joille itse asiassa nyt tulisi antaa toimintaohjeet.

Hämmentävää on myös, että valiokunta aikaisemman kannanotonsa jälkeen ja käsiteltävänä olevan tarpeelliseksi toteamansa uudistushankkeen tultua käynnistetyksi korostaa, että ”nykyinen järjestelmä on toiminut varsin hyvin”.

Lausunnossa olisi edellä mainituista syistä tullut todeta myös, että kihlakunnanviraston organisaatiota ja käskyvaltasuhteita järjestetäessä on selkein säännöksin huolehdittava siitä, että toiminnallisesti itsenäisesti päätösvaltaa käyttävien yksiköiden päälliköiden päätökseen ei toisen toimialan virkamiehellä ole missään tilanteessa pädytysvoimaa.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1991

Henrik Lax

III

Yhdymme valiokunnan lausuntoon, että paikallishallinnon kehittäminen on tarpeellista. Pidämme kuitenkin välttämättömänä, että varsin pitkälle tulevaisuuteen ulottuvassa puitelaissa nyt esitettyä selvemmin kerrotaan muutoksen tavoitteet ja keinot. Valiokunnan enemmistö on halunnut välttää ottamasta selkeää kantaa keskeisiin linjakysymyksiin. Näin se ei ole pelkääntään siirtämässä eduskunnalle kuuluvaa päätösvaltaa toimeenpanoviranomaisille, vaan lausunto jättää tilaa kiistoille, jotka saattavat haitata hallituksen esityksen tavoitteen toteutumista ja aiheuttaa valtionhallinnon yleisten kehittämissuuntaviivojen hämartymistä.

Yhdymme pääosin valiokunnan pykäläkohtaisiin huomautuksiin, mutta pidämme välttämättömänä näiden johtopäätösten kirjaamista myös itse lakitekstiin. Eräiltä osin tämä lakivaliokunnan enemmistön haluttomuus selkeisiin linjanvetoihin tekee valiokunnan koko lausunnon sisäisesti ristiriitaiseksi. Tältä osin olemme joutuneet korjaamaan myös lausunnon perusteluekstiä ja näin ollen esitämme seuraavaa:

1 §. Yhdymme valiokunnan lausuntoon.

2 ja 3 §. Yhdymme valiokunnan lausuntoon.

4 §. Yhdymme valiokunnan lausuntoon.

5 ja 6 §. Kihlakunnanvirasto on 6 §:n 1 momentin mukaan lääninhallituksen ja sisäasiainministeriön alainen ja erilliset virastot ovat asianomaisen ministeriön alaisia, jollei toisin ole säädetty. Saman pykälän 2 momentin mukaan kihlakunnanviraston yksiköt ja kihlakunnan erilliset virastot ovat toiminnallisesti asianomaisen ministeriön ja, milloin niin on säädetty, muun viranomaisen alaisia.

Hallituksen esityksessä valitettavasti ehdotetaan säilytettäväksi syyttäjälaitoksen ja ulosotto-toimen organisatorinen hajaannus. Syyttäjät, nimismiehet ja kaupunginviskaalit, sekä paikalliset ulosottoviranomaiset, nimismiehet ja kaupunginvoudit, tulisivat edelleen toimimaan kahden eri ministeriön, sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön, alaisuudessa. Kahtiajako aiheuttaa epäyhtenäisyyttä ja tehottomuutta. Mielestämme eduskunnan tehtävä on ratkaista tämä ongelma lakia säädettäessä.

Selkeänä päämääränä tulee olla kansalaisten oikeusturvan kannalta tärkeä poliisitoimen ja syyttäjätöimen toiminnallinen eriyttäminen niin, että syyttäjätöimi paikallishallinnossa muodostuu päätoimena hoidettavaksi oikeuskanslerin johdon ja valvonnan alaiseksi toiminnaksi.

Kuten lakivaliokunta on yksimielisesti jälleen todennut, kuuluvat ulosottoasiat oikeussysteemaattisesti oikeushallintoon. Ulosotto on oikeudenhoitoa ja sitä koskevien asioiden käsitteleminen kuuluu oikeusministeriön tehtäviin. Tästä pääsäännöstä poiketen lääninhallituksille on historiallisista syistä kuulunut ja yhä kuuluu ulosotonhaltijan tehtäviä. Tämäkin side on nyt alioikeusuudistuksen myötä purkautumassa valiokunnan lausunnossa esitetyin tavoin.

Edellä olevista syistä johtuen ja kun lakivaliokunta on jo äskettäin (LaVM 3) yksimielisesti edellyttänyt koko ulosottotoimen siirtämistä oikeusministeriön alaisuuteen, on johdonmukaista nyt kiirehtiä tämän ratkaisun toteuttamista ja kirjata kanta myös lakiin. Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä kuullut valtionhallinnon kehittämisasiantuntijat olivat samalla kannalla.

Kihlakunnanviraston organisaatiota ja käsityvaltasuhteita järjestettäessä on selkein säännösin huolehdittava siitä, että toiminnallisesti itsenäisesti päätösvaltaa käyttävien yksiköiden päälliköiden päätökseen ei toisen toimialan virkamiehellä ole pidätysoikeutta. Mikäli kihlakunnanviraston yksikkö on tehtävien määrästä tai muista syistä johtuen liian pieni sijaisuusjärjestelyjen asianmukaiseen hoitamiseen, on, kuten valiokunta on yksimielisesti todennut, käytettävä hyväksi lakiehdotuksen 5 §:n säännöstä ja järjestettävä ratkaisuvallan joustavat järjestelyt yhtä kihlakuntaa laajemman hallinnon puitteissa.

Kihlakunnanviraston yhteiset hallinto- ja palvelutehtävät voidaan käsityksemme mukaan hoitaa keskitetysti yhdestä palveluyksiköstä, vaikka syyttäjälaitos ja ulosottotoimi olisivatkin esittämällämme tavoin toiminnallisesti itsenäisiä. Tästä on, kuten lakivaliokuntakin toteaa, saatu myönteisiä kokemuksia.

9 §. Johdonmukaisesti aikaisempien pykäläien kanssa pidämme tarpeellisenä mainita myös tässä pykälässä rekisteriyksiköt ja erilliset ulosottoyksiköt.

Edellä esitetyn perusteella katsomme, että lakivaliokunnan olisi tullut lausunnossaan esittää,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

valtion paikallishallinnon kehittämisen perusteista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

(1 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Lakia sovelletaan poliisitoimen, syyttäjätöimen, ulosottotoimen, rekisteritoimistojen ja yleishallintotehtävien sekä, sen mukaan kuin erikseen säädetään, muiden valtion paikallishallintotehtävien järjestämiseen.

2 ja 3 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

4 §

Kihlakunnassa on joko kihlakunnanvirasto tai erillisiä virastoja sen mukaan kuin valtioneuvosto päättää. Erilliset virastot voidaan muodostaa sellaisiin kihlakuntiin, joihin kuuluvassa suuressa kaupungissa on erilliset virastot tämän lain tullessa voimaan, sekä erityisestä syystä myös muihin niihin rinnastettaviin kihlakuntiin.

Kihlakunnanvirastossa ovat (*poist.*) itsenäistä päätösvaltaa käyttävät poliisi-, syyttäjä-, ulosotto- ja rekisteriyksiköt sekä tarvittavat muut erillishallintoyksiköt ja viraston yhteinen palveluyksikkö. Kihlakunnan erilliset virastot hoitavat vastaavia tehtäväalueita.

(3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

5 §

Kihlakunnanviraston yksikkö tai kihlakunnan erillinen virasto voidaan määrätä hoitamaan tehtäviä myös toisen kihlakunnan alueella tai virastot voidaan määrätä hoitamaan tehtäviä yhteistoiminnassa keskenään tai yhteisesti siten kuin siitä erikseen säädetään.

6 §

Kihlakunnanvirasto on hallinnollisesti lääninhallituksen ja sisäasiainministeriön alainen ja erilliset virastot ovat asianomaisen ministeriön alaisia, jollei toisin ole säädetty.

Kihlakunnanviraston poliisi- ja rekisteriyksiköt ovat tehtäviään hoitaessaan sisäasiainministeriön alaisia, syyttäjäyksikkö on oikeuskanslerin alainen ja ulosottoyksikkö on oikeusministeriön alainen sekä, milloin niin on säädetty, yksiköt ovat myös muun viranomaisen alaisia.

Kihlakunnanviraston eri yksiköiden ja kihlakunnan erillisten virastojen asiakas-, hallinto- ja virastopalvelutehtäviä hoidetaan viraston yhteisessä palveluyksikössä siten kuin siitä asetuksella erikseen säädetään. (Uusi 3 mom.)

7 ja 8 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

9 §

(1—3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

Sisäasiainministeriön tulee antaa lääninhallituksille ohjeet menettelystä kihlakuntajakoa ensimmäistä kertaa tämän lain nojalla valmisteltaessa. Valtioneuvoston tulee päättää uudesta kihlakuntajaosta vuoden 1992 loppuun mennessä. Tämän lain mukaiset kihlakunnanvirastot ja kihlakuntien erilliset virastot perustetaan asteittain koko maahan vuoden 1996 loppuun mennessä, kuitenkin siten, että rekisteriyksikkö ja erillinen ulosottoyksikkö voidaan sanotun määräajan kuluessa yhdistää kihlakunnanvirastoon erillisenä toimenpiteenä.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 1991

Tarja Halonen
Iivo Polvi

Marja-Liisa Tykkyläinen
Leena Luhtanen

Pekka Haavisto
Raimo Vuoristo